

FORN VÄNNEN

JOURNAL OF
SWEDISH ANTIQUARIAN
RESEARCH

Avrättningsplats eller massgrav?

http://kulturarvsdata.se/raa/fornvannen/html/1925_071

Fornvännen 1925, s. 71-72

Ingår i: samla.raa.se

Redaktionellt meddelande.

Avrättningsplats eller massgrav.

Under denna titel har dr O. Frödin till Redaktionen av Fornvännen insänt ett genmäle med anledning av den tidigare i Fornvännen förda diskussionen med dr T. J. Arne. Då redaktionen ansett dr Frödins genmäle för långt för att i sin helhet intagas och icke anser Fornvännen vara rätt forum för fortsatt meningsutbyte, vill redaktionen härmed, samtidigt med att diskussionen förklaras avslutad, i sammandrag meddela de synpunkter, dr Frödin anser vara av särskild vikt för frågans rätta bedömande. Frödin gör följande frågeställning: "Vilken av de båda hypoteserna låta bäst förena sig med de iakttagelser, som gjorts vid undersökningen av platsen eller av det där erhållna fyndmaterialet?" Eller kanske bättre: "Mot vilkendera kunna de mest välgående invändningarna göras?" — Beträffande ett av dr Arnes huvudargument mot dr Frödins hypotes om avrättningsplats — nämligen förekomsten av ben av barn bland skelettdelarna — medger dr Frödin, att detta kan synas vara ett besvärande faktum, men vidhåller fortfarande med stöd av uttalanden från prof. N. BECKMAN (*Meddel. fr. Österg. Fornm. o. museifören.* 1917, s. 10 ff.), att det ej *behöver* omöjliggöra antagandet om platsens karaktär av avrättningsplats.

Dr Arnes påstående, att kronologiska skäl tala mot galghypotesen, i det att tresidiga galgar skulle uppträda först mot början av 1500-talet (enl. KARL V. AMIRAS uttalande¹) bemötes först av dr Frödin med att han *med all reservation* uttalat sig om galgens grundplan och konstruktion över huvud. Galgen kunde även mycket väl tänkas varit tvåfotad. Frödin anser, att Arne misstolkat v. AMIRA. Det är uppenbart att v. AMIRA grundat sin kronologi ej endast på det bildmaterial, han framlagt i senare delen av

¹ *Die germanischen Todesstrafen* i Abhandl. der Bayer. Akad. der Wissenschaften, 31:3.

sitt arbete. v. AMIRA karakteriserar de en- och tvåfotade galgarna som de äldsta, därefter komma de tresidiga, således blott med angivande av relativ ålder, och slutligen de fyrsidiga, vilka hänförs till tiden fr. o. m. den senare medeltiden (Spätmittelalter). Av hela denna framställning framgår tydligt, att v. AMIRA uppfattar de tresidiga såsom i typologiskt hänseende äldre än de fyrsidiga, m. a. o. att den förra typen uppkommit före den senare medeltiden. I överensstämmelse därmed daterar han till 1300-talet den tresidiga galgen utanför Visby. Även en sådan auktoritet som H. HILDEBRAND förklarar, att denna mycket väl kan ha varit uppförd under medeltiden.

Arnes uppfattning av Alvastralokalen som massgrav under flat mark från stenåldern bemötes slutligen av dr Frödin. Ett par mindre invändningar göras först: 1) de tre över marken sig höjande stenblocken, som förlänade anläggningen vid Alvastra dess yttre karaktär, tala *emot* dr Arnes hypotes, 2) de små å platsen funna bärnstensfragmenten tala likaså *emot* gravhypotesen.

Större betydelse tillmäter dr Frödin förhållandet mellan Alvastraanläggningens storlek och de där funna skelettens antal. Dr Arnes "massgravar" äro att uppfatta som ett antal enmansgravar *intill* varandra (ej *över* varandra) i varje fall bildande en enhet, där de enskilda skeletten, i motsats mot de förhållanden, som ofta äga rum i megalitgravarna, intaga ett orubbat läge. Dr Arne anser, att så varit förhållandet även här, ehuru skeletten i senare tid blivit omrörda. Det är nu att märka, att anläggningen vid Alvastra mäter i inre vidd blott c:a 5 kvm., medan de anträffade skeletten uppgå till c:a 15 och att således blott c:a $\frac{1}{3}$ kvm:s utrymme skulle komma på varje skelett. Denna omständighet anses av dr Frödin tillräcklig för att *omöjliggöra* varje tanke på att här skulle föreligga en dylik massgrav från stenåldern. *Red.*

REDAKTIONELLE MITTEILUNG.

Durch die Redaktion hergestellte Zusammenfassung der Schlussargumente Dr. O. Frödens in der in früheren Heften von Fornvännen diskutierten Frage: "Hinrichtungsplatz oder Massengrab aus der Steinzeit".
